

משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

לשון חט"ע (י'-י"ב) תחביר – חלקים כוללים ענבל גורן

לפניכם 3 משפטים, הפכו אותם למשפט
אחד:

1. חולי קורונה זהו בסין.
2. חולי קורונה זהו באיטליה.
3. חולי קורונה זהו בספרד.

← חולי קורונה זהו בסין, באיטליה ובספרד.

משפט בעל חלק כולל מקבץ כמה משפטים
(לרוב פשוטים) למשפט אחד.

משפט בעל חלק כולל מקבץ כמה משפטים (לרוב פשוטים) למשפט אחד.

הוכח טענה זו על פי המשפט הנתון:
גידולים חקלאיים בגן ירק בבית הספר, בישול במטבח ואכילה משותפת הם התנסויות שבכוחן לחנך לערכים בתחום התזונה.

גידולים חקלאיים בגן ירק בבית הספר, בישול במטבח
ואכילה משותפת הם התנסויות שבכוחן לחנך לערכים
בתחום התזונה.

1. גידולים חקלאיים בגן ירק בבית הספר הם התנסות
שבכוחה לחנך לערכים בתחום התזונה.
 2. בישול במטבח הוא התנסות שבכוחה לחנך לערכים
בתחום התזונה.
 3. אכילה משותפת היא התנסות שבכוחה לחנך לערכים
בתחום התזונה.
-

המשפט הכולל הוא משפט שיש בו חלקים
תחביריים מקבילים כלומר חלקים חוזרים
שקשורים לאותו חלק במשפט.

חלק כולל = נושא כולל

נושא

שנות העלייה השנייה ושנות העלייה
השלישית היו תקופות שעיצבו את
החברה.

נושא + נושא

נושא

אוגד

משפט מורכב,
פסוקית לוואי

□ תקופות אלה שהצטיינו ביצירתיות חברתית,
בערעור על מוסכמות ובעריכת ניסויים בדפוס
חיים חדשים, היו מכריעות מבחינת המעמד
של הנשים בחברה.

□ התהליך של כניסת הנשים לשוק העבודה
שהחל בעולם המערבי בשנות השישים של
המאה העשרים, הוא בישראל לאחר מלחמת
יום הכיפורים בשל המחסור בכוח העבודה
והעלייה ברמת החיים.

✓ כמעט כל חלק תחבירי יכול להיות חלק
כולל.

Royalty-free [stock photo](#) ID: 271212524

✓ חלק כולל יכול לבוא בכל סוגי משפטים:
במשפט פשוט, באיברים במשפט איחוי,
במשפט מורכב - במשפט עיקרי או
בפסוקיות.

לפניך ארבעה משפטים ובכל אחד מהם מודגשת וי"ו החיבור.

1. המכונית גמאה כבישים רבים, היא בטוחה פחות מאחותה החדשה .
2. צעירים יכולים להיות מקובעים, אדם בן חמישים יכול להיות מודרני ומעודכן.
3. ניסיונם של זקני השבט היה מקור חסר תחליף של חוכמה וידע.
4. ותק פירושו שחיקה ועייפות.

➤ באיזה מן המשפטים וי"ו החיבור מחברת בין משפטים ובאיזה מבין המשפטים היא מחברת בין מילים?

1. המכונת גמאה כבישים רבים, והיא בטוחה פחות מאחותה
החדישה.

2. צעירים יכולים להיות מקובעים, ואדם בן חמישים יכול להיות
מודרני ומעודכן.

3. ניסיונם של זקני השבט היה מקור חסר תחליף של חוכמה
וידע.

4. ותק פירושו שחיקה ועייפות.

➤ במשפטים שקבעת שוי"ו החיבור מחברת בין מילים, ציין את התפקיד התחבירי של
החלקים שוי"ו החיבור מחברת ביניהם.

<https://www.shutterstock.com/image-vector/punctuation-88753558marks->

1. מנהל בית ספר יכול להוביל את תלמידיו לממש את יכולותיהם | את כישוריהם המולדים.

2. פחחות, מכונאות, מסגרות, מזכירות | עיצוב אופנה נעשו מקצועות לכל דבר.

3. טוענים כי לבתי הספר המקצועיים יש פוטנציאל מדהים לצמצום פערים **IX** ליצירתם.

➤ סמן את החלקים הכוללים במשפטים אלה, וכתוב מעליהם את התפקידים התחביריים שלהם.

ביטוי מכליל ותמורה מפרטת

האירופים מגלים את הצד היפה של האנושות:
חמלה, הושטת עזרה וסיוע לאנשים חסרי כול.

הצעירים בימינו מסוגלים לראות את העולם רק
בכלים דיגיטליים כמו מצלמה, רשתות
חברתיות ויישומונים בטלפון.

Royalty-free [stock photo](#) ID: 490066576

המכבייה הראשונה, ת"א 1932

המכבייה השלישית הייתה אמורה להיערך בשנת
1938, אולם מאורעות הדמים בארץ, הזעזועים
הגדולים באירופה, השואה של העם היהודי
מלחמת העצמאות - כל אלה גרמו לדחיית
המכבייה, והיא נערכה רק בשנת 1950.

➤ במשפט יש חלק כולל. ציין מהו תפקידו התחבירי.

המכבייה השלישית הייתה אמורה להיערך בשנת
1938, אולם מאורעות הדמים בארץ, הזעזועים
הגדולים באירופה, השואה של העם היהודי
|מלחמת העצמאות - כל אלה גרמו לדחיית
המכבייה, |היא נערכה רק בשנת 1950.

➤ מה תפקידו התחבירי של הצירוף "כל אלה" במשפט, ומדוע
בחר הכותב להוסיף צירוף זה למשפט?

המכבייה השלישית הייתה אמורה להיערך בשנת 1938, אולם מאורעות הדמים בארץ, הזעזועים הגדולים באירופה, השואה של העם היהודי |מלחמת העצמאות - כל אלה גרמו לדחיית המכבייה, |היא נערכה רק בשנת 1950.

➤ במשפט זה וי"ו החיבור מופיעה פעמיים:

✓ |מלחמת העצמאות

✓ |היא

ציין בין אילו חלקים במשפט היא מחברת בכל פעם.

לפניך משפט:

חלוצי החינוך הלאומי, שחשו שהם מחדשים את היישוב
בארץ - ישראל לאחר אלפיים שנות גלות, האמינו כי הליכה
בשבילים, תצפית על הנוף ומפגש עם שרידי העבר מעמיקים
את הזיקה של המטיילים לארצם.

➤ כתוב מחדש את המשפט. הפוך את החלק הכולל לתמורה
באמצעות הוספת ביטוי מכליל.

חלוצי החינוך הלאומי, שחשו שהם מחדשים את
היישוב בארץ - ישראל לאחר אלפיים שנות גלות,
האמינו כי **פעילויות כמו** הליכה בשבילים, תצפית על
הנוף ומפגש עם שרידי העבר מעמיקים את הזיקה של
המטיילים לארצם.

לפניך שני משפטים:

1. בני אדם זקוקים לתנאים מסוימים כדי להתקיים.
2. בתנאים אלה נכללים טווח טמפרטורות מצומצם, לחץ אטמוספרי מתאים, אוויר ראוי לנשימה ועוד.

➤ כתוב את שני המשפטים במשפט אחד פשוט, שיהיה בו ביטוי מכליל ופירוט.

Royalty-free [stock photo](#) ID: 1135103138

בני אדם זקוקים לתנאים מסוימים כגון: טווח
טמפרטורות מצומצם, לחץ אטמוספרי מתאים ואוויר
ראוי לנשימה כדי להתקיים.

➤ הסבר מה תורם הביטוי המכליל למשפט שניסחת.

ציין את המילה/ המילים שמבטאות את הקשר הלוגי במשפט:

דור ה- Y אינו דור של מפונקים, כי אם של חרוצים.

דור ה- Y אינו דור של מפונקים, **כי אם** של חרוצים.

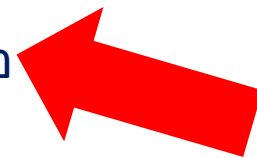
דור ה-Y אינו דור של מפונקים, כי אם של חרוצים.

➤ במשפט יש חלק כולל. סמן אותו, וכתוב מעליו את תפקידו התחבירי.

לפניך משפט המנוסח במבנה "לא/אין...אלא..."
אין מדובר בארגון שתפקידו להעסיק את הילדים בשעות הפנאי, אלא
במסגרת שמחנכת להגשמת ערכים.

➤ איזה מן המשפטים שלפניך משתמע ממשפט זה ?

- ❖ אין מדובר במסגרת שמחנכת להגשמת ערכים .
- ❖ מדובר בארגון שתפקידו להעסיק את הילדים בשעות הפנאי .
- ❖ מדובר בארגון שתפקידו להעסיק את הילדים בשעות הפנאי ולחנך להגשמת ערכים
- ❖ מדובר במסגרת שמחנכת להגשמת ערכים.

לפניך שלושה משפטים ובהם חלקים כוללים.
בכל אחד מן המשפטים סמן את החלק הכולל, וציין את תפקידו התחבירי של כל חלק שסימנת.

1. הספורטאים היהודים **אינם רק** נציגי מולדותיהם, **אלא גם** נציגי העם היהודי.
2. הספורטאים **אינם** משתתפים באליפות אסיה, **אלא** באליפות אירופה.
3. בימינו המכבייה היא אירוע שאין לו כל הצדקה לאומית **א** ספורטיבית.

1. הספורטאים היהודים **אינם רק** נציגי מולדותיהם, **אלא גם** נציגי העם היהודי.

2. הספורטאים **אינם** משתתפים באליפות אסיה, **אלא** באליפות אירופה.

3. בימינו המכבייה היא אירוע שאין לו כל הצדקה לאומית **א** ספורטיבית.

➤ ציין את הקשר הלוגי בין כל אחד מן החלקים הכוללים.

חינוך לערכים מתבטא במעשים, ולא במילים בלבד.

- סמן את החלק הכולל במשפט, וציין את תפקידו התחבירי.
- ציין את הקשר הלוגי בחלק הכולל.

דור ה- Y אינו דור של מפונקים, כי אם של חרוצים.
דור ה- Y הוא דור של **חרוצים ולא של מפונקים**.

➤ כתוב מחדש את המשפט בלי המבנה "אין ... כי אם ...", ושמור על משמעותו המקורית של המשפט (השתמש במילה "ולא").

חינוך לערכים מתבטא במעשים, ולא במילים בלבד.
חינוך לערכים אינו מתבטא במילים בלבד אלא במעשים.

➤ כתוב את המשפט במבנה "לא/אין ... אלא...". שמור על משמעות המשפט המקורי.

המטרות העיקריות של הטיול השנתי בתקופה זו אינן חישול והכשרה
לקראת השירות הצבאי, אלא חינוך לידיעת הארץ ולהכרתה.

המטרות העיקריות של הטיול השנתי בתקופה זו הן חינוך לידיעת הארץ
ולהכרתה ולא חישול והכשרה לקראת השירות הצבאי.

➤ כתוב מחדש את המשפט באמצעות שימוש במילה "ולא" (לא במבנה של אין...אלא...). שמור על
משמעות המשפט. שנה את סדר המילים כנדרש.

לפניך משפט המנוסח במבנה "לא/אין ... אלא "

אנחנו תובעים מן החניכים לא רק חשיבה, אלא גם עשייה.

בניסיון לקצר משפט זה רצה עורך הטקסט לכתוב אותו כך:

אנחנו תובעים מן החניכים חשיבה ועשייה.

➤ הסבר לעורך הטקסט את היתרון שיש לנוסח המקורי של המשפט על פני הנוסח המקוצר.

לפניך משפט שיש בו שגיאה בפיסוק: פסיק מיותר.
נמק בנימוק תחבירי מדוע הפסיק מיותר.

השילוב של תגמולים חיוביים, וענישה במקרה של
חציית קווים אדומים הוא נכון ביותר להתפתחות
התקינה של הילד.

לפניך קטע שיש בו רק חלק מסימני הפיסוק הנדרשים.
קרא אותו, והוסף פיסוק בהתאם.

לדברי שרון לויט, מוסמכת בטיפול התנהגותי, שיעור
ההתמכרות באוכלוסייה לטכנולוגיות תקשורת כמו אינטרנט
מחשב וטלפון חכם הוא 1%-2%. המכשירים החדשים
מאפשרים לא רק שיחה אלא גם התחברות לעבודה גלישה
באינטרנט משחק צפייה בתוכנית ועוד.

לפניך קטע שיש בו רק חלק מסימני הפיסוק הנדרשים.
קרא אותו, והוסף פיסוק בהתאם.

לדברי שרון לויט, מוסמכת בטיפול התנהגותי, שיעור
ההתמכרות באוכלוסייה לטכנולוגיות תקשורת כמו: אינטרנט
מחשב וטלפון חכם הוא 1%-2%. המכשירים החדשים
מאפשרים לא רק שיחה אלא גם התחברות לעבודה, גלישה
באינטרנט, משחק, צפייה בתוכנית ועוד.

